

Dny práva 2015

Jiří Valdhans*

Právnická fakulta Masarykovy univerzity uspořádala v roce 2015 již devátý ročník konference Dny práva 2015, a to ve dnech 18.-19. listopadu 2015. Konference nepředstavuje fórum pouze pro vědecké diskuze, ale snaží se být místem diskuzí mezi akademickými pracovníky a právními praktiky. Počet účastníků se v posledních letech ustálil na více než pětistovce přihlášených účastníků, kteří mohou využít první večer k navazování interpersonálních vazeb u méně formálního programu za hudebního doprovodu. Druhý den je již tradičně věnován odborným diskuzím v jednotlivých sekcích konference. Těch bylo v letošním roce dokonce dvanáct. Sekci garantovaly téměř všechny katedry, přičemž některé garantovaly sekce dvě (katedra občanského práva a katedra mezinárodního a evropského práva).

Na rozdíl od předcházejících ročníků již nebyla ústředním tématem většiny soukromoprávních sekcí rekodifikace českého civilního práva. Sekce občanského práva byla zaměřena na systémové otázky soukromého práva spojené s postavením občanského práva nejenom v rámci českého národního právního řádu, ale i v rámci práva EU. Opomenuty nezůstaly otázky dichotomie soukromého a veřejného práva, včetně vzájemných průniků mezi oběma základními odvětvími. Další sekce této katedry zaměřená na rodinné právo byla věnována problematice nesezdaného soužití, což je dle statistik stále častější forma soužití. Příspěvky v této sekci byly věnovány režimu věcí tvořících základní a obvyklé vybavení rodinné domácnosti, ochraně rodinné domácnosti či zaopatření pro případ rozchodu nebo úmrtí.

Katedra obchodního práva opustila vody bermudského trojúhelníku obchodního práva a věnovala se mezím a možnostem smluvní úpravy korporátních i závazkových obchodních vztahů po rekodifikaci soukromého práva i ve vztahu k veřejno-právnímu regulatornímu rámci. Do tématu spadala i problematika kogentních a dispozitivních právních norem, autonomních autoregulačních schémat nebo využití ekonomické analýzy práva při koncipování smluv.

Řím 0? To není výsledek nějakého zápasu, ale označení normy evropského justičního prostoru, která by do budoucna mohla upravovat obecné instituty unijního mezinárodního práva soukromého.

* JUDr. Jiří Valdhans, Ph.D., Katedra mezinárodního a evropského práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno.

Je takový předpis vůbec potřeba? Ev. co všechno by mělo být jeho součástí? Takové otázky řešila sekce katedry mezinárodního a evropského práva zaměřená na kodifikaci obecné části kolizního práva. Dalším tématem garantovaným stejnou katedrou byla odpovědnost států, mezinárodních organizací, resp. Evropské unie za újmu/škodu způsobenou jednotlivcům protiprávním výkonem moci či jejím selháním.

Rovnost představuje jeden ze základních fenoménů práva. A zároveň byla ústředním tématem sekce katedry teorie práva. Pozornost byla věnována rovnosti jako filosoficko-právní kategorii, rovnosti a antidiskriminační legislativě i rovnosti genderové.

Různým historickým a vývojovým aspektům odpovědnosti v právu byla věnována sekce katedry dějin státu a práva. Vzhledem k možným přesahům však příspěvky nebyly věnovány pouze římskému, středověkému nebo prvorepublikovému právu, ale i ryze aktuálním otázkám právní odpovědnosti státu za kvalitu poskytovaných dat při open data.

Sekce katedry trestního práva byla zaměřena na juristické, kriminalistické a kriminologické aspekty okolností vylučujících protiprávnost, a to jak v zákoně uvedené, tak i neuvedené. Politická práva představují svébytně ústavněprávní téma již tím, že kromě své lidskoprávní povahy mají důležitý význam i pro realizaci demokracie a tedy i pro organické ústavní právo. Proto byla tématem katedry ústavního práva a politiky.

Katedra správního práva garantovala sekci věnovanou problematice veřejné služby. Zahrnovala jak aspekty státní služby civilní (zejména dle zákonné úpravy státní služby v ČR), dále poměr úředníků územních samosprávních celků, ale i služby v bezpečnostních sborech a armádě. Předmětem bližšího zkoumání byly otázky organizace a řízení státní služby a služebního poměru, odborné zkoušky, vzdělávání, disciplinární odpovědnost, jakož i širší či obecnější otázky právní odpovědnosti spojené s výkonem veřejné služby. Zahrnuta byla i problematika požadavků kladených na kvalitu činností realizovaných ve veřejné službě jak po stránce právní (zejména naplňování principů dobré správy a vztahu ke spravovaným subjektům), tak z hlediska etiky a efektivnosti výkonu veřejné správy.

Proces posuzování vlivů záměrů a koncepcí na životní prostředí patří mezi klíčové nástroje prevence v právu životního prostředí. Výstupy z posuzování

vlivů jsou určující pro rozvoj území a realizaci jednotlivých záměrů. Zároveň se jeho prostřednictvím podílí veřejnost na tvorbě plánů a programů i na rozhodování o činnostech, které mohou ohrozit životní prostředí a lidské zdraví. Není proto divu, že jsou dílčí aspekty procesů EIA a SEA častým předmětem soudního rozhodování i odborných diskuzí. V důsledku přijetí zákona č. 39/2015 Sb. se objevily nové, dosud neřešené otázky, a nabízí se i úvahy *de lege ferenda* o dalším směřování právní úpravy procesů EIA a SEA a jejímu vztahu k právní úpravě související. Všechny tyto otázky byly předmětem diskuzí v sekci katedry práva životního prostředí a pozemkového práva.

Silnou polskou a maďarskou účast jako vždy měla sekce katedry finančního práva a národního hospodářství s tématem *dohled, dozor, kontrola ve veřejné finanční činnosti*. Nedílnou součástí finanční činnosti státu a veřejné samosprávy je uplatnění mechanismů dohledu, dozoru a kontroly pro naplnění jejich cílů. Jedná se o mechanismy složité a problematické nejenom s ohledem na jejich fungování, ale rovněž právní regulaci. Vzhledem k neexistenci obecného finančního kodexu se úprava těchto mechanismů vyskytuje v různých obměnách v podstatě ve všech segmentech finančního práva, a to s různou mírou kompetencí tzv. regulátorů a kontrolerů a stejně tak s různým katalogem práv a povinností subjektů jim podrobených. Cílem sekce bylo vyměnit si zkušenosti, poznatky a možná řešení, a tak přispět ke zkvalitnění právní úpravy těchto institutů a v konečném důsledku nalezení optimálního řešení pro kvalitní výkon veřejné finanční činnosti.

Ze všech sekcí konference Dny práva 2015 vznikne písemný výstup, a to buď v podobě recenzovaného sborníku, či v některých případech odborná monografie. Bez ohledu na formu výstupu bude tento k dispozici jak účastníkům konference, tak široké odborné veřejnosti v open-access podobě prostřednictvím vědeckého webového portálu Právnické fakulty Masarykovy univerzity science.law.muni.cz.